

De regels zijn zo geformuleerd dat ze uitnodigen tot positief gedrag. Straffen heeft in de meeste gevallen alleen effect op korte termijn, daarom is het zinvoller positief aandacht te geven aan het goed naleven van regels.

Handhaving en evaluatie

Een consequente houding van de leerkracht is noodzakelijk. Als team moeten we een positieve verwachting uitstralen naar de kinderen.

Aan het begin van het schooljaar worden de belangrijkste regels met de kinderen besproken.

Om **preventief gedragsproblemen** de baas te zijn gaan we uit van de basisbehoeften van een kind.

We nemen daarvoor als leidraad het werken aan:

Autonomie houdt in dat de leerling ervaart dat hij zelf keuzes mag en kan maken, dat hij zelf beslist wat hij doet, dat hij, zoals Ebbens het uitdrukt, niet het slachtoffer is van dingen buiten zijn macht.

Relatie

verwijst naar de behoefte om „erbij te horen“, de leerling voelt zich thuis in de klas en ervaart verbinding met de docent

Competentie verwijst naar de succeservaring en naar het zelfvertrouwen de leerstof aan te kunnen.

In [bijlage 1](#) wordt dit verder uitgewerkt.

We hebben daarvoor de sociaal-emotionele volgmethode “Zien”, zodat we hiervan een goed beeld hebben.

Toch kan het gebeuren dat leerlingen de regels overtreden.

Daarvoor hebben wij het sanctiebeleid

Het sanctiebeleid bij het overtreden van regels is consequent en eenduidig. We hanteren hierbij de volgende procedure:

Fase 1: eenmalige overtreding

Waarschuwing/ correctie:

non-verbaal door....

Gebaren

Blikken

En **verbaal** door....

het kind aanspreken op zijn/haar gedrag (“Ik zie dat je....”)

de regel in herinnering roepen (“Wat hebben we afgesproken over?”)

Het kind laten nadenken over hoe hij/zij het gedrag denkt te veranderen (“Waarom doe je dan?”)

Fase 2: Bij regelmatig overtreden van dezelfde regel kiest een leerkracht een zinvolle straf die in die situatie het meest voor de hand ligt. Hierbij houden we rekening de leeftijd van het kind, een eventuele aanvoering en de zwaarte van de overtreding.

Meestal betreft het een korte sanctie zoals:

Een korte time-out, strafregels, enz.

Na uitvoering van de straf bespreken we met de leerling de regel en maken afspraken. Het ligt aan de zwaarte van de overtreding of hierbij de ouders op de hoogte worden gebracht. Dit is het moment om van intervisie gebruik te maken.

Fase 3: Herhaald overtreden van de regels + grensoverschrijdend gedrag

Ouders en teamleider worden ingeschakeld.

Het kind krijgt een langere time-out door het kind 1 dag in een andere groep te plaatsen.

De leerkracht gaat in gesprek met de IB-er over het eventueel inschakelen van externen en maakt een individueel HP waarin het plan van aanpak beschreven wordt.

Hiervoor gebruikt de leerkracht de gegevens van "Zien" en

het document "De tien handelingsplannen voor gedrag- en werkhoudingproblemen van Harry Janssens". ([zie bijlage 2](#))

Dit HP wordt met de leerling en ouders doorgenomen en wordt door de leerkracht en ouders ondertekend.

Fase 4: Als eerdere sancties geen effect hebben

Wordt het kind en de ouders uitgenodigd door de teamleider. Er worden dan afspraken gemaakt om verdere escalatie te voorkomen. Deze afspraken komen op een afsprakenkaart te staan en worden door alle partijen ondertekend. ([zie bijlage 3](#))

Fase 5: In gang zetten van het beleid van schorsing en verwijdering volgens het PCPO.

Dit beleid is opgenomen in de schoolgids zodat ouders op de hoogte zijn en staat vermeld in ([bijlage 4](#))

Adaptief omgaan met gedragsproblemen volgens “ZIEN”

Werk bij alle kinderen drie aspecten: relatie, competentie en autonomie.

Vooral bij kinderen met probleemgedrag is dat belangrijk.

Algemeen:

- Je kunt de leerling vaak beter achterin de klas zetten: Jij hebt er minder last van, de kinderen hebben er minder last van en nog belangrijker: de leerling voelt niet telkens de ogen van de leerlingen in z'n rug prikken.
 - Als een leerling zegt: Ik wil niet... betekent dat vaak/meestal: ik kan niet...
- De indruk ontstaat dat het gedrag van de leerling voortkomt uit onzekerheid. Faalangst over het beheersen van de stof, onzekerheid over hoe de klasgenoten over hem denken.
- Je kunt m.b.v. een didactisch onderzoek nagaan of de leerling alle vaardigheden onder de knie heeft. Enkele hiaten op dat vlak kunnen namelijk voor veel 'ruis' zorgen tijdens de lessen.

Relatie:

- Zorg voor begrip en duidelijkheid: begrip voor de leerling als persoon, voor zijn problemen en moeilijkheden. Duidelijkheid over wat wel en niet mag. Duidelijkheid over wat van hem verwacht wordt m.b.t. zijn werk en zijn gedrag.
- Bij overtredingen kun je een ik-boodschap afgeven: beschrijf het gedrag (waarneembaar), beschrijf het gevolg, geef je gevoel aan. Hiermee blijft de relatie in stand en geef je de leerling de verantwoordelijkheid voor z'n gedrag.
- Vanuit een ik-boodschap kan gepraat worden over het probleem: Hoe kunnen we nu samen een oplossing hiervoor bedenken? Je kunt zo komen tot gezamenlijk gemaakte afspraken. Kinderen hebben dan veel meer de neiging om zich er aan te houden.
- Praten over wat de leerling wel en niet leuk vindt, kan bijdragen aan een goede relatie. De leerling voelt zich dan waarschijnlijk meer begrepen. Je bouwt dan een stuk 'krediet' op, wat je op sommige momenten hard nodig hebt.

Competentie:

- Het is belangrijk dat de leerling succeservaringen op doet. Dat doet hij waarschijnlijk al, maar ze moeten ook als zodanig benoemd worden. Vaak schrijven kinderen met een negatief zelfbeeld de succeservaringen toe aan de dingen waar zij geen invloed op hebben. ("De sommen waren gewoon makkelijk") Je kunt hier als leerkracht invloed op uitoefenen door telkens samen met de leerling na te gaan hoe het nou komt als de sommen goed gemaakt zijn. Dit moet toegeschreven worden aan zijn capaciteiten, aan zijn competentie.
 - Om succeservaringen op te kunnen doen, moet het werk natuurlijk wel goed aansluiten bij zijn mogelijkheden. Een stuk préteaching in de vorm van één keer in de week het rekenwerk voorbespreken en eventueel extra uitleggen, kan al veel meer zelfvertrouwen geven.
- Praat eens met de leerling over wat hij wel en wat hij niet kan. Geef hem inzicht in zijn sterke en zwakke punten. Misschien denkt hij veel te negatief over zichzelf. Daar kan veel onzekerheid uit voortkomen.

Autonomie:

- Probeer de leerling wel structuur te bieden, maar laat ook duidelijk ruimte voor zijn eigen keuzes. Binnen kaders valt er vaak nog veel te kiezen. Geef hem die ruimte ook, anders kan er frustratie ontstaan. De leerling gaat zich dan expres afzetten tegen je om toch te laten zien dat hij een persoon is waar rekening mee gehouden dient te worden.
- Het is belangrijk om de leerling verantwoordelijkheid te geven voor zijn gedrag, voor zijn werk en voor de materialen waar hij mee werkt. Door middel van de ik-boodschap krijgt hij verantwoordelijkheid voor zijn gedrag. Je laat hem – binnen grenzen - namelijk de keuze wat hij met jouw gevoel doet. Verantwoordelijkheid voor materialen bereik je door hem taken te geven: opruimen en schoonhouden van kasten, van het lokaal etc. Dit werkt vaak heel motiverend. Verantwoordelijkheid voor zijn werk kun je bereiken door met hem te bespreken wat hij moeilijk vindt en te bespreken hoe je daar samen met hem mee om kan gaan. Hij kan vaak ook wel zelf aangeven welke sommen hij niet snapt en waarvoor hij extra uitleg wil hebben. Dit kan bijvoorbeeld ook bij de RT-er met hem besproken worden.
- De leerling kan – als uitvloeisel van het voorgaande – ook zelf aangeven wanneer hij op zijn ‘rustige werkplek’ kan gaan zitten.